

II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

RAAD

RICHTLIJN VAN DE RAAD

van 18 december 1978

betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake etikettering en presentatie van levensmiddelen bestemd voor de eindverbruiker alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame

(79/112/EEG)

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op de artikelen 100 en 227,

Gezien het voorstel van de Commissie ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Europese Parlement ⁽²⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽³⁾,

Overwegende dat de verschillen die thans bestaan tussen de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de Lid-Staten inzake de etikettering van levensmiddelen, het vrije verkeer van deze produkten belemmeren en kunnen leiden tot ongelijke concurrentievoorwaarden;

Overwegende dat het derhalve noodzakelijk is deze wetgevingen onderling aan te passen ten einde bij te dragen tot de goede werking van de gemeenschappelijke markt;

Overwegende dat de onderhavige richtlijn ertoe moet strekken communautaire voorschriften van algemene en horizontale aard op te stellen die van toepassing zijn op alle levensmiddelen die in de handel worden gebracht;

Overwegende dat in tegenstelling daarmee de voorschriften van specifieke en verticale aard die uitsluitend betrekking hebben op bepaalde levensmiddelen, moeten worden vastgesteld in het kader van de bepalingen die voor deze produkten gelden;

Overwegende dat het voorts zinvol is de werkingssfeer van de onderhavige richtlijn te beperken tot de levensmiddelen bestemd voor de eindverbruiker en dat de normen voor het etiketteren van produkten die nog moeten worden verwerkt of bereid in een tweede etappe zullen worden vastgelegd;

Overwegende dat bij iedere vorm van reglementering op het gebied van de etikettering van levensmiddelen in de eerste plaats dient te worden uitgegaan van de noodzaak de consumenten voor te lichten en te beschermen;

Overwegende dat het derhalve noodzakelijk is de lijst vast te stellen van de vermeldingen die in beginsel op de etiketten van alle levensmiddelen moeten voorkomen;

Overwegende evenwel dat het, wegens het horizontale karakter van deze richtlijn, niet mogelijk is in een eerste stadium onder de verplichte vermeldingen alle vermeldingen op te nemen die nog moeten worden toegevoegd aan de lijst die in beginsel van toepassing is op alle levensmiddelen, maar dat in een tweede stadium communautaire bepalingen moeten worden vastgesteld ter aanvulling van de nu vastgestelde voorschriften; dat het in dit verband noodzakelijk lijkt allereerst communautaire bepalingen vast te stellen voor wat de vermelding betreft van bepaalde in-

⁽¹⁾ PB nr. C 91 van 22. 4. 1976, blz. 3.

⁽²⁾ PB nr. C 178 van 2. 8. 1976, blz. 52.

⁽³⁾ PB nr. C 285 van 2. 12. 1976, blz. 3.

grediënten hetzij in de verkoopbenaming hetzij door een hoeveelheidsaanduiding;

Overwegende dat de Lid-Staten bij het ontbreken van specifieke communautaire voorschriften de mogelijkheid dienen te behouden om naast de algemene bepalingen van deze richtlijn sommige nationale bepalingen vast te stellen; dat deze bepalingen niettemin moeten worden onderworpen aan een communautaire procedure;

Overwegende dat genoemde communautaire procedure kan bestaan in het eenvoudig in kennis stellen van de Commissie en de Lid-Staten wanneer het de handhaving betreft van nationale bepalingen die reeds van kracht waren voor de aanneming van deze richtlijn; maar dat deze procedure de vorm dient te krijgen van een communautair besluit wanneer een Lid-Staat een nieuwe wetgeving wenst vast te stellen;

Overwegende dat daarnaast de communautaire wetgever over de mogelijkheid dient te beschikken om in uitzonderlijke gevallen af te wijken van bepaalde vastgestelde algemene verplichtingen;

Overwegende dat bij de voorschriften inzake de etikettering eveneens moet worden verboden de koper te misleiden of aan de levensmiddelen een geneeskrachtige werking toe te schrijven; dat dit verbod ten einde efficiënt te kunnen worden toegepast moet worden uitgestrekt tot de presentatie van de levensmiddelen en de reclame die ervoor wordt gemaakt;

Overwegende dat de Lid-Staten naar gelang van de plaatselijke en praktische omstandigheden de voorschriften voor het etiketteren van losverkochte levensmiddelen moeten kunnen blijven vaststellen; dat echter de voorlichting van de consument ook in dit geval moet worden gewaarborgd;

Overwegende dat ten einde de procedure te vereenvoudigen en te bespoedigen het aannemen van toepassingsmaatregelen van technische aard aan de Commissie moet worden overgelaten;

Overwegende dat het in al die gevallen waarin de Raad de Commissie bevoegd verklaart voorschriften ten uitvoer te leggen op het gebied van levensmiddelen, dienstig is te voorzien in een procedure waarbij een nauwe samenwerking tot stand wordt gebracht tussen de Lid-Staten en de Commissie in het kader van het Permanent Comité voor levensmiddelen dat bij Besluit 69/414/EEG ⁽¹⁾ werd opgericht;

Overwegende dat het vervaardigen en het in de handel brengen van levensmiddelen in Groenland ge-

schied in omstandigheden die fundamenteel verschillen van die welke in de overige streken van de Gemeenschap plegen voor te komen, gezien de algemene situatie van dit eiland, en vooral gezien zijn commerciële structuur, zijn schaarse bevolking, alsmede gezien zijn grote uitgestrektheid en zijn bijzondere geografische situatie,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

1. Deze richtlijn heeft betrekking op de etikettering van levensmiddelen bestemd om als zodanig aan de eindverbruiker te worden geleverd, alsmede op bepaalde aspecten van de presentatie van deze levensmiddelen en van de daarvoor gemaakte reclame.
2. Onverminderd de ter zake vast te stellen communautaire bepalingen is de onderhavige richtlijn ook van toepassing op levensmiddelen bestemd om aan restaurants, ziekenhuizen, kantines en andere soortgelijke instellingen te worden geleverd, voor zover de Lid-Staten hiertoe besluiten.
3. In de zin van deze richtlijn betekent:
 - a) etikettering: de vermeldingen, aanwijzingen, fabrieks- of handelsmerken, afbeeldingen of tekens die betrekking hebben op een levensmiddel en voorkomen op enig verpakkingsmiddel, document, schriftstuk, etiket, band of label, dat (die) bij dit levensmiddel is gevoegd of daarop betrekking heeft;
 - b) voorverpakt levensmiddel: de verkoopenheid, die bestemd is als zodanig aan de eindverbruiker te worden aangeboden en bestaat uit een levensmiddel en het verpakkingsmateriaal waarin dit, alvorens ten verkoop te worden aangeboden, is verpakt, waarbij dit verpakkingsmateriaal het levensmiddel geheel of ten dele kan bedekken, maar zodanig dat de inhoud niet kan worden veranderd zonder dat het verpakkingsmateriaal wordt geopend of aangetast.

Artikel 2

1. De etikettering en de wijze waarop deze is uitgevoerd:
 - a) mogen de koper niet kunnen misleiden, onder meer:
 - i) ten aanzien van de kenmerken van het levensmiddel, en met name van de aard, identiteit, hoedanigheden, samenstelling, hoeveelheid, houdbaarheid, oorsprong of herkomst, wijze van vervaardiging of verkrijging,

⁽¹⁾ PB nr. L 291 van 29. 11. 1969, blz. 9.

- ii) door aan het levensmiddel effecten of eigenschappen toe te schrijven die het niet bezit,
 - iii) door hem te suggereren dat het levensmiddel bijzondere kenmerken vertoont, hoewel alle soortgelijke levensmiddelen dezelfde kenmerken bezitten;
- b) mogen, onder voorbehoud van het bepaalde ten aanzien van voor een bijzondere voeding bestemde levensmiddelen, aan het levensmiddel geen eigenschappen toeschrijven inzake het voorkomen, behandelen of genezen van een ziekte van de mens of toespelingen maken op dergelijke eigenschappen; in de communautaire voorschriften, en zo deze niet bestaan, in de nationale voorschriften mag in het geval van natuurlijk mineraalwater van deze regel worden afgeweken.

De procedure van artikel 16 is van toepassing op de eventuele nationale voorschriften.

2. Volgens de procedure van artikel 100 van het Verdrag stelt de Raad een niet-limitatieve lijst vast van de beweringen als bedoeld in lid 1, waarvan het gebruik in elk geval moet worden verboden of beperkt.

3. De verbodsbepalingen of de beperkingen, bedoeld in de leden 1 en 2, hebben eveneens betrekking op

- a) de wijze van aanbieding van de levensmiddelen en met name de vorm of het uiterlijk van de levensmiddelen of de verpakking, het gebruikte verpakkingsmateriaal, de wijze waarop zij worden gepresenteerd, alsmede de omgeving waarin zij worden uitgesteld;
- b) de reclame.

Artikel 3

1. Op de etikettering van levensmiddelen moeten, onder de voorwaarden en onder voorbehoud van de afwijkende bepalingen als bedoeld in de artikelen 4 tot en met 14, uitsluitend de volgende gegevens worden vermeld:

- 1) de benaming waaronder het produkt wordt verkocht,
- 2) de lijst van ingrediënten,
- 3) bij voorverpakte levensmiddelen: de nettohoeveelheid,
- 4) de datum van minimale houdbaarheid,
- 5) de bijzondere bewaarvoorschriften en gebruiksvoorwaarden,

- 6) de naam of de handelsnaam en het adres van de fabrikant of van de verpakker of van een in de Gemeenschap gevestigde verkoper.

De Lid-Staten mogen evenwel, voor wat de op hun grondgebied vervaardigde boter betreft, alleen de vermelding van de fabrikant, van de verpakker of van de verkoper verplicht stellen.

Onverminderd de in artikel 22 bedoelde kennisgeving, delen de Lid-Staten aan de Commissie en aan de andere Lid-Staten alle op grond van dit punt getroffen maatregelen mede.

- 7) de plaats van oorsprong of herkomst indien het weglaten daarvan de consument zou kunnen misleiden in verband met de werkelijke oorsprong of herkomst van het levensmiddel,
- 8) een gebruiksaanwijzing, indien het levensmiddel zonder gebruiksaanwijzing niet behoorlijk kan worden gebruikt.

2. In afwijking van lid 1, mogen de Lid-Staten de nationale voorschriften handhaven krachtens welke de fabricage- of de verpakkingsinrichting, voor wat hun nationale produktie betreft, verplicht moet worden aangeduid.

3. Dit artikel laat nauwkeuriger of verdergaande bepalingen op metrologisch gebied onverlet.

Artikel 4

1. De communautaire voorschriften die alleen van toepassing zijn op bepaalde levensmiddelen en niet op levensmiddelen in het algemeen kunnen bij uitzondering en zonder dat hierdoor de voorlichting van de koper in het geding komt, van de verplichtingen bedoeld in artikel 3, lid 1, punten 2 en 4, afwijken.

2. In de communautaire voorschriften die alleen van toepassing zijn op bepaalde levensmiddelen en niet op levensmiddelen in het algemeen, kan worden bepaald dat naast de in artikel 3 genoemde vermeldingen nog andere vermeldingen moeten worden opgenomen.

Bij het ontbreken van communautaire voorschriften kunnen de Lid-Staten dergelijke vermeldingen voorschrijven overeenkomstig de procedure van artikel 16.

Artikel 5

1. De verkoopbenaming van een levensmiddel is de benaming vermeld in de wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen die daarop van toepassing zijn; bij het ontbreken van dergelijke bepalingen, is de verkoopbenaming de benaming die in de Lid-Staat

waarin het levensmiddel aan de eindverbruiker wordt verkocht, gebruikelijk is, dan wel een omschrijving van het levensmiddel en zo nodig van de wijze waarop dit kan worden gebruikt, die zo duidelijk is gesteld dat de koper de ware aard van het produkt kan begrijpen en het kan onderscheiden van soortgelijke produkten waarmee het zou kunnen worden verward.

2. Een fabrieks- of handelsmerk of een fantasie-naam mag niet in de plaats treden van de verkoopbenaming.

3. De verkoopbenaming dient een aanwijzing te omvatten of vergezeld te zijn van een aanwijzing inzake de fysische toestand waarin het produkt zich bevindt of de specifieke behandeling die het heeft ondergaan (bij voorbeeld poeder, gevriesdroogd, diepvries, concentraat, gerookt) indien het weglaten van deze aanwijzing bij de koper verwarring zou kunnen doen ontstaan.

Artikel 6

1. De lijst van ingrediënten dient te worden vermeld overeenkomstig het bepaalde in dit artikel en in de bijlagen.

2. De vermelding van de ingrediënten is niet vereist voor:

- a) — verse groenten, aardappelen daaronder begrepen, en vers fruit, die niet zijn geschild, gesneden of een andere soortgelijke behandeling hebben ondergaan,
— koolzuurhoudend water waarvan de hoedanigheid blijkt uit de benaming,
— gistingsazijn indien deze uitsluitend afkomstig is van één basisprodukt en mits er geen ander ingrediënt aan is toegevoegd;

- b) — kaas,
— boter,
— gezuurde melk en gezuurde room,
voor zover er geen andere ingrediënten zijn toegevoegd dan melkbestanddelen, enzymen en culturen van micro-organismen die noodzakelijk zijn voor de vervaardiging — of andere ingrediënten dan zout, nodig voor de bereiding van andere kaas dan verse kaas of smeltkaas;

c) produkten die uit één ingrediënt bestaan.

3. Voor dranken met een alcoholgehalte van meer dan 1,2 volumeprocent stelt de Raad op voorstel van de Commissie vóór het verstrijken van een periode van vier jaar na de kennisgeving van deze richtlijn de

etiketteringsvoorschriften voor de ingrediënten en eventueel voor het alcoholgehalte vast.

4. a) Onder ingrediënt wordt verstaan iedere stof, met inbegrip van additieven, die bij de vervaardiging of bereiding van een levensmiddel wordt gebruikt en die in het eindprodukt, eventueel in gewijzigde vorm, nog aanwezig is.

b) Indien een ingrediënt van een levensmiddel op zijn beurt is bereid uit verschillende ingrediënten dan worden deze als ingrediënten van dit levensmiddel beschouwd.

c) Niet als ingrediënten worden beschouwd:

i) de bestanddelen van een ingrediënt die tijdens de bereiding tijdelijk daaraan worden onttrokken en er vervolgens weer in worden verwerkt in een hoeveelheid die het aanvankelijke gehalte niet overschrijdt.

ii) — additieven:

— waarvan de aanwezigheid in een levensmiddel uitsluitend berust op het feit dat zij verwerkt waren in een of meer ingrediënten van dit produkt, mits zij geen technologische functie meer vervullen in het eindprodukt,

— die worden gebruikt als technologische hulpstoffen;

— de stoffen die in strikt noodzakelijke doses als oplosmiddelen of dragers van additieven en geur- of smaakstoffen worden gebruikt.

d) Volgens de procedure van artikel 17 kan in bepaalde gevallen worden beslist of aan de voorwaarden als bedoeld in sub c), ii), is voldaan.

5. a) De lijst van ingrediënten bestaat uit de opsomming van alle ingrediënten van de levensmiddelen in dalende volgorde van gewicht waarin zij bij de bereiding van het levensmiddel worden gebruikt. Zij wordt voorafgegaan door een passende vermelding die het woord „ingrediënten” bevat.

Evenwel,

— toegevoegd water en vluchtige ingrediënten worden op de lijst vermeld naar gelang van hun aanwezigheid in gewicht in het eindprodukt; de hoeveelheid water die als ingrediënt aan een levensmiddel is toegevoegd, wordt vastgesteld door van de totale hoeveelheid eindprodukt de totale hoeveelheid aan andere gebruikte ingrediënten af te trekken. Deze hoeveelheid hoeft niet te worden meegerekend indien zij in gewicht niet meer bedraagt dan 5 % van het eindprodukt.

- ingrediënten die in geconcentreerde of gedehydrateerde vorm worden gebruikt en tijdens de vervaardiging weer in hun oorspronkelijke toestand worden gebracht, mogen op de lijst worden opgenomen volgens hun gewicht vóór concentratie of dehydratatie,
 - ten aanzien van geconcentreerde of gedehydrateerde levensmiddelen, waaraan water moet worden toegevoegd, kan de opsomming geschieden in de volgorde van de hoeveelheden in het weer in zijn oorspronkelijke staat gebrachte produkt, mits de lijst van ingrediënten vergezeld gaat van een vermelding in de trant van „ingrediënten van het gereconstitueerde produkt” of „ingrediënten van het voor consumptie gereede produkt”,
 - bij mengsels van vruchten of groenten waarin geen enkele vrucht of groente aanmerkelijk in gewicht overheerst, kunnen deze ingrediënten in een andere volgorde worden vermeld, mits de lijst van genoemde ingrediënten vergezeld gaat van een vermelding in de trant van „in wisselende verhouding”,
 - bij mengsels van specerijen of kruiden waarin geen van deze produkten aanmerkelijk in gewicht overheerst, kunnen deze ingrediënten in een andere volgorde worden vermeld, mits de lijst van genoemde ingrediënten vergezeld gaat van een vermelding in de trant van „in wisselende verhouding”.
- b) Ingrediënten worden aangeduid met hun specifieke naam, in voorkomend geval overeenkomstig artikel 5.
- Evenwel
- mogen de ingrediënten die behoren tot één van de categorieën bedoeld in bijlage I en die bestanddelen zijn van een ander levensmiddel, ook enkel met de naam van deze categorie worden vermeld,
 - moeten de ingrediënten die behoren tot één van de categorieën bedoeld in bijlage II, worden vermeld met de naam van deze categorie, met daarachter hun specifieke naam of het EEG-nummer; indien een ingrediënt deel uitmaakt van meerdere categorieën dan dient die categorie te worden vermeld welke overeenkomt met de voornaamste functie van dit ingrediënt voor dit levensmiddel; de in deze bijlage, op basis van de ontwikkeling van de wetenschappelijke en technische kennis aan te brengen wijzigingen, worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 17,

- worden geur- of smaakstoffen tot de inwerkingtreding van de communautaire voorschriften welke daarop van toepassing zijn, vermeld volgens de daarvoor geldende nationale bepalingen,
 - kunnen in de communautaire voorschriften en, zo deze niet bestaan, in de nationale voorschriften die van toepassing zijn op bepaalde levensmiddelen, ook andere dan de in bijlage I genoemde categorieën worden opgenomen.
- Onverminderd de in artikel 22 bedoelde kennisgeving, delen de Lid-Staten aan de Commissie en aan de andere Lid-Staten alle op grond van dit streepje getroffen maatregelen mede.

6. In de communautaire voorschriften en, zo deze niet bestaan, in de nationale voorschriften, kan voor sommige levensmiddelen worden bepaald dat hun verkoopbenaming vergezeld moet gaan van de vermelding van een of meer bepaalde ingrediënten.

De procedure van artikel 16 is van toepassing op de eventuele nationale voorschriften.

7. Een samengesteld ingrediënt mag, indien het een eigen benaming heeft die wettelijk erkend of algemeen bekend is, in de gevallen bedoeld in lid 4, sub b), naar zijn totale gewichtspercentage in de lijst van ingrediënten worden opgenomen, mits direct daarachter de ingrediënten van dat ingrediënt worden vermeld.

De lijst van de bestanddelen behoeft echter niet te worden opgegeven voor:

- samengestelde ingrediënten die voor minder dan 25 % in het eindprodukt aanwezig zijn; behoudens lid 4, sub c), geldt deze bepaling echter niet voor de additieven;
- samengestelde ingrediënten die een levensmiddel vormen waarvoor de lijst van ingrediënten niet is vereist in de communautaire voorschriften.

8. In afwijking van lid 5, punt a), behoeft water niet te worden vermeld:

- a) indien het tijdens de bereiding alleen wordt gebruikt om een ingrediënt dat in geconcentreerde gedehydrateerde vorm is gebruikt te reconstitueren;
- b) bij een opgietsvloeistof die gewoonlijk niet wordt geconsumeerd.

Artikel 7

1. Indien de etikettering van een levensmiddel de aandacht vestigt op de aanwezigheid of het lage ge-

halte van één of meer ingrediënten, die van wezenlijk belang zijn voor de eigenschappen van dit produkt of indien zulks uit de benaming van dit levensmiddel kan worden geconcludeerd, dient de minimum- c.q. maximumhoeveelheid van deze ingrediënten, in het levensmiddel in procenten, te worden vermeld.

Deze vermelding staat of wel in de onmiddellijke nabijheid van de verkoopbenaming van het levensmiddel of wel in de lijst van ingrediënten in samenhang met het betreffende ingrediënt.

Volgens de procedure van artikel 17 kan in het geval van bepaalde ingrediënten worden besloten dat de in dit lid bedoelde hoeveelheid in absolute waarde wordt uitgedrukt.

2. Lid 1 is niet van toepassing

a) bij een etikettering die ertoe strekt een levensmiddel overeenkomstig artikel 5, lid 1, te karakteriseren of die verplicht gesteld is in de communautaire voorschriften en zo deze niet bestaan, in de nationale voorschriften die van toepassing zijn op sommige levensmiddelen;

b) bij uitsluitend in kleine doses ter verhoging van het aroma toegevoegde ingrediënten.

3. In de communautaire voorschriften en, zo deze niet bestaan, in de nationale voorschriften kan voor bepaalde levensmiddelen alsmede in het in lid 2, sub a), bedoelde geval voor bepaalde ingrediënten de hoeveelhedaanduiding in absolute waarde dan wel in procenten, verplicht worden gesteld alsmede, in voorkomend geval, een vermelding betreffende een eventuele wijziging van de hoeveelheid van deze ingrediënten.

De procedure van artikel 16 is van toepassing op de eventuele nationale voorschriften.

Artikel 8

1. De nettohoeveelheid van voorverpakte levensmiddelen wordt uitgedrukt

— in volume-eenheden bij vloeibare produkten,

— in massa-eenheden bij andere produkten,

waarbij naargelang het geval gebruik wordt gemaakt van liters, centiliters, milliliters, respectievelijk kilogrammen of grammen.

In de communautaire voorschriften, en zo deze niet bestaan, in de nationale voorschriften die van toepassing zijn op bepaalde levensmiddelen, kan van deze regel worden afgeweken.

De procedure van artikel 16 is van toepassing op de eventuele nationale voorschriften.

2. a) Wanneer een bepaalde soort hoeveelheid (bij voorbeeld: nominale hoeveelheid, minimumhoeveelheid, gemiddelde hoeveelheid) moet worden vermeld volgens de communautaire voorschriften, en zo deze niet bestaan, volgens de nationale voorschriften, is deze hoeveelheid de nettohoeveelheid in de zin van deze richtlijn.

Onverminderd de in artikel 22 bedoelde kennisgeving, delen de Lid-Statens aan de Commissie en aan de andere Lid-Statens alle op grond van dit punt getroffen maatregelen mede.

b) In de communautaire voorschriften, en zo deze niet bestaan, in de nationale voorschriften, kan voor bepaalde levensmiddelen die zijn ingedeeld in categorieën naar hoeveelheid, worden bepaald dat andere hoeveelhedaanduidingen moeten worden vermeld.

De procedure van artikel 16 is van toepassing op de eventuele nationale voorschriften.

c) Wanneer een voorverpakking bestaat uit twee of meer afzonderlijke verpakkingen die dezelfde hoeveelheid van hetzelfde produkt bevatten, wordt de nettohoeveelheid vermeld door het aangeven van de nettohoeveelheid van elke afzonderlijke verpakking en het totale aantal daarvan. Deze vermeldingen zijn evenwel niet verplicht wanneer het totale aantal afzonderlijke verpakkingen duidelijk kan worden gezien en van buitenaf gemakkelijk kan worden geteld en wanneer ten minste een aanduiding van de in elke afzonderlijke verpakking aanwezige nettohoeveelheid van buitenaf duidelijk kan worden gezien.

d) Wanneer een voorverpakking bestaat uit twee of meer afzonderlijke verpakkingen die niet als verkoopenheden worden beschouwd, wordt de nettohoeveelheid vermeld door het aangeven van de totale nettohoeveelheid en het totale aantal afzonderlijke verpakkingen. In de communautaire bepalingen, en zo deze niet bestaan, in de nationale bepalingen, kan voor bepaalde levensmiddelen de verplichte vermelding van het totale aantal afzonderlijke verpakkingen achterwege blijven.

Onverminderd de in artikel 22 bedoelde kennisgeving, delen de Lid-Statens aan de Commissie en aan de andere Lid-Statens alle op grond van dit punt getroffen maatregelen mede.

3. Bij levensmiddelen die in de regel per stuk worden verkocht kunnen de Lid-Statens van de verplichte vermelding van de nettohoeveelheid afzien mits het aantal stuks duidelijk kan worden gezien en van buitenaf gemakkelijk kan worden geteld, of, zo dit niet het geval is, in de etikettering is vermeld.

Onverminderd de in artikel 22 bedoelde kennisgeving, delen de Lid-Staten aan de Commissie en aan de andere Lid-Staten alle op grond van dit lid getroffen maatregelen mede.

4. Indien vaste levensmiddelen worden aangeboden in een opgietsvloeistof dient ook het netto-uitlekgewicht van dat levensmiddel te worden vermeld in de etikettering.

In de zin van dit lid worden onder opgietsvloeistof de volgende produkten alsmede de mengsels daarvan verstaan, voor zover de vloeistof slechts van ondergeschikt belang is ten opzichte van de hoofdbestanddelen van deze bereiding en derhalve niet doorslaggevend is voor de aankoop: water, zout water, pekkel, azijn, waterachtige oplossingen van suiker, sap van vruchten of groenten voor wat groenten of fruit in blik betreft.

Methoden voor de controle op het netto-uitlekgewicht worden vastgesteld volgens de procedure van artikel 17.

5. De vermelding van de nettohoeveelheid is niet verplicht voor levensmiddelen

- a) die aanzienlijk aan volume of gewicht verliezen en die per stuk worden verkocht dan wel in aanwezigheid van de koper worden gewogen;
- b) met een nettohoeveelheid van minder dan 5 gram of 5 milliliter; deze bepaling is evenwel niet van toepassing op specerijen en kruiden.

De communautaire voorschriften, en zo deze niet bestaan, de nationale voorschriften die van toepassing zijn op bepaalde levensmiddelen kunnen bij wijze van uitzondering en zonder dat hierdoor de voorlichting van de koper in het geding komt, drempels van meer dan 5 g of 5 ml vaststellen.

Onverminderd de in artikel 22 bedoelde kennisgeving, delen de Lid-Staten aan de Commissie en aan de andere Lid-Staten alle op grond van dit lid getroffen maatregelen mede.

6. Tot aan het einde van de overgangperiode waarin de toepassing van meeteenheden volgens het imperiale stelsel, opgenomen in de bijlage, hoofdstuk D, van Richtlijn 71/354/EEG van de Raad van 18 oktober 1971 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten op het gebied van de meeteenheden⁽¹⁾, laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 76/770/EEG⁽²⁾, in de Gemeenschap is toegestaan, mogen Ierland en het Verenigd Koninkrijk toelaten dat de hoeveelheid uitsluitend in meeteenheden van het imperiale stelsel wordt vermeld, berekend op grond van de volgende verhoudingen:

- 1 ml = 0,0352 fluid ounces,
- 1 l = 1,760 pints of 0,220 gallons,
- 1 g = 0,0353 ounces (avoirdupois),
- 1 kg = 2,205 pounds.

Artikel 9

1. De datum van minimale houdbaarheid van een levensmiddel is de datum tot waarop dit zijn specifieke eigenschappen behoudt, mits het op passende wijze wordt bewaard.

Deze datum wordt vermeld overeenkomstig dit artikel.

2. Deze datum wordt voorafgegaan door de vermelding:

- „Ten minste houdbaar tot” wanneer in de datumaanduiding de dag is vermeld
- „Ten minste houdbaar tot einde” in de andere gevallen.

Voor bepaalde, uit microbiologisch oogpunt zeer bederfelijke levensmiddelen kunnen de Lid-Staten echter de vermelding: „te gebruiken tot” voorschrijven. Onverminderd de in artikel 22 bedoelde kennisgeving, delen de Lid-Staten aan de Commissie en aan de andere Lid-Staten alle op grond van deze alinea getroffen maatregelen mede.

Vóór het verstrijken van een termijn van 6 jaar vanaf de kennisgeving van deze richtlijn, neemt de Raad op voorstel van de Commissie een besluit over de gemeenschappelijke regeling die inzake datumvermelding van toepassing is op de in de tweede alinea bedoelde zeer bederfelijke levensmiddelen.

3. De in lid 2 bedoelde vermeldingen gaan vergezeld van

- hetzij de datum zelf,
- hetzij de vermelding van de plaats in de etikettering waar deze voorkomt.

Zo nodig worden hieraan de bewaarvoorschriften toegevoegd, aan de hand waarvan de aangegeven houdbaarheid kan worden gewaarborgd.

4. De datum dient ongecodeerd te worden aangegeven door vermelding van achtereenvolgens de dag, de maand en het jaar.

Echter kan voor levensmiddelen

- met een houdbaarheid van minder dan 3 maanden, worden volstaan met de vermelding van de dag en de maand,

⁽¹⁾ PB nr. L 243 van 29. 10. 1971, blz. 29.

⁽²⁾ PB nr. L 262 van 27. 9. 1976, blz. 204.

- met een houdbaarheid van ten minste 3 en ten hoogste 18 maanden worden volstaan met de vermelding van de maand en het jaar,
- met een houdbaarheid van meer dan 18 maanden worden volstaan met de vermelding van het jaar.

De voorschriften voor de aanduiding van de datum kunnen volgens de procedure van artikel 17 worden gepreciseerd.

5. De Lid-Staten kunnen op hun grondgebied toestaan dat de minimale houdbaarheidsperiode anders wordt uitgedrukt dan door middel van de datum van minimale houdbaarheid.

Onverminderd de in artikel 22 bedoelde kennisgeving, delen de Lid-Staten aan de Commissie en aan de andere Lid-Staten alle op grond van dit lid getroffen maatregelen mede.

6. Onder voorbehoud van de communautaire voorschriften die gelden voor onderstaande producten, is het aangeven van de datum van minimale houdbaarheid niet vereist bij

- verse groenten, aardappelen daaronder begrepen, en vers fruit, die niet zijn geschild, gesneden of andere soortgelijke bewerkingen ondergaan hebben,
- wijn, likeurwijn, mousserende wijn, gearomatiseerde wijn, vruchtenwijn en mousserende vruchtenwijn,
- dranken met een alcoholgehalte van 10 of meer volumepercenten,
- broodbakkerij- of banketbakkerijproducten welke naar hun aard bestemd zijn om binnen 24 uur na de bereiding te worden geconsumeerd,
- azijn,
- keukenzout,
- suikers in vaste vorm,
- suikergoedproducten bestaande uit gearomatiseerde en/of gekleurde suiker(s).

Artikel 10

1. De gebruiksaanwijzing van een levensmiddel moet zo zijn aangeduid dat het levensmiddel op de juiste wijze kan worden gebruikt.

2. In de communautaire voorschriften en, zo deze niet bestaan, in de nationale voorschriften kan voor bepaalde levensmiddelen worden bepaald hoe de gebruiksaanwijzing moet worden aangeduid.

De procedure van artikel 16 is van toepassing op de eventuele nationale voorschriften.

Artikel 11

1. a) Wanneer de levensmiddelen zijn voorverpakt, staan de vermeldingen bedoeld in artikel 3 en artikel 4, lid 2, op de voorverpakking of op een daaraan gehecht etiket.

b) In afwijking van punt a) en onverminderd de communautaire voorschriften inzake nominale hoeveelheden, kunnen de Lid-Staten toestaan dat alle of een deel van de in artikel 3 en artikel 4, lid 2, voorgescreven vermeldingen slechts voorkomen op de daarop betrekking hebbende handelsdocumenten, wanneer de levensmiddelen voorverpakt zijn en in een stadium vóór de verkoop aan de eindverbruiker verhandeld worden.

Onverminderd de in artikel 22 bedoelde kennisgeving, delen de Lid-Staten aan de Commissie en aan de andere Lid-Staten alle op grond van dit punt getroffen maatregelen mede.

Op voorstel van de Commissie stelt de Raad binnen een termijn van 9 jaar vanaf de kennisgeving van deze richtlijn de maatregelen vast die later in dit verband van toepassing zijn.

2. Deze vermeldingen worden begrijpelijk geformuleerd op een duidelijk zichtbare plaats en in duidelijk leesbare en onuitwisbare letters aangebracht.

Zij mogen in geen geval verborgen, bedekt of gescheiden zijn door andere aanduidingen of afbeeldingen.

3. a) De in artikel 3, lid 1, punt 1, 3 en 4, bedoelde vermeldingen moeten in hetzelfde gezichtsveld staan.

Deze verplichting kan worden uitgebreid tot de in artikel 4, lid 2, bedoelde vermeldingen.

b) Deze verplichting geldt echter, gedurende een periode van tien jaar vanaf de kennisgeving van deze richtlijn, niet voor glazen flessen die bestemd zijn om opnieuw te worden gebruikt en waarop een van de in punt a) bedoelde vermeldingen op onuitwisbare en duurzame wijze is aangebracht.

4. De Lid-Staten kunnen

a) toestaan dat alleen de in artikel 3, lid 1, punt 1, 3 en 4, genoemde vermeldingen worden opgegeven bij verpakkingen of recipiënten waarvan het grootste vlak kleiner is dan 10 cm²,

b) de opgave van slechts enkele van de in artikel 3 genoemde vermeldingen eisen voor melk of zuivelproducten in flessen die bestemd zijn om opnieuw te worden gebruikt; in dit geval kunnen zij ook voorzien in afwijkingen van lid 3, punt a).

Onverminderd de in artikel 22 bedoelde kennisgeving, delen de Lid-Staten aan de Commissie en aan de andere Lid-Staten alle op grond van dit lid getroffen maatregelen mede.

Artikel 12

Voor levensmiddelen die niet voorverpakt ten verkoop aan de eindverbruiker worden aangeboden of voor levensmiddelen die op de plaats van verkoop op verzoek van de koper worden verpakt of met het oog op de onmiddellijke verkoop worden voorverpakt, bepalen de Lid-Staten de wijze waarop de in artikel 3 en in artikel 4, lid 2, bedoelde vermeldingen worden aangebracht.

Zij kunnen bepalen dat deze vermeldingen of enkele daarvan niet verplicht zijn, mits de voorlichting van de consument gewaarborgd blijft.

Artikel 13

Deze richtlijn laat de bepalingen van de nationale wetgevingen onverlet krachtens welke, zo geen communautaire voorschriften bestaan, op minder strenge wijze de etikettering wordt geregeld voor bepaalde levensmiddelen die in fantasieverpakkingen, zoals figuurtjes of souvenirartikelen worden aangeboden.

Artikel 14

De Lid-Staten onthouden zich ervan om op andere dan de in de artikelen 3 tot en met 11 bepaalde wijze vast te stellen hoe de in artikel 3 en in artikel 4, lid 2, bedoelde vermeldingen moeten worden aangebracht.

De Lid-Staten dragen er echter zorg voor, op hun grondgebied de handel te verbieden in levensmiddelen indien de in artikel 3 en in artikel 4, lid 2, bedoelde vermeldingen er niet op voorkomen in een voor de koper gemakkelijk te begrijpen taal, tenzij de koper door andere maatregelen wordt ingelicht. Deze bepaling staat het voorkomen van genoemde vermeldingen in méér dan één taal niet in de weg.

Artikel 15

1. De Lid-Staten mogen de handel in levensmiddelen die beantwoorden aan de voorschriften van deze richtlijn, niet verbieden door de toepassing van niet-geharmoniseerde nationale bepalingen inzake etikettering en presentatie van bepaalde levensmiddelen of van levensmiddelen in het algemeen.

2. Lid 1 is niet van toepassing op de niet-geharmoniseerde nationale bepalingen welke gerechtvaardigd zijn uit hoofde van:

- de bescherming van de volksgezondheid,
- het tegengaan van misleiding, mits deze bepalingen niet van dien aard zijn dat daarmee de toepassing van de in deze richtlijn vervatte definities en voorschriften wordt belemmerd,
- de bescherming van de industriële en commerciële eigendom, de aanduidingen van herkomst en oorsprong, alsmede het tegengaan van oneerlijke concurrentie.

Artikel 16

In de gevallen waarin naar dit artikel wordt verwezen, is de volgende procedure van toepassing:

- 1) wanneer een Lid-Staat de bepalingen van zijn nationale wettelijke voorschriften handhaaft, stelt hij de Commissie en de andere Lid-Staten daarvan in kennis binnen een termijn van twee jaar, te rekenen vanaf de kennisgeving van deze richtlijn;
- 2) wanneer een Lid-Staat het nodig acht een nieuwe wetgeving vast te stellen, deelt hij de beoogde maatregelen met de motivering daarvan aan de Commissie en aan de andere Lid-Staten mede. De Commissie pleegt overleg met de Lid-Staten in het Permanent Comité voor levensmiddelen, wanneer zij dit overleg nuttig acht of wanneer een Lid-Staat zulks verzoekt.

De Lid-Staat kan de beoogde maatregelen pas drie maanden na deze mededeling treffen, tenzij hij een andersluidend advies van de Commissie heeft ontvangen.

In het laatste geval leidt de Commissie, voor het einde van bovenbedoelde termijn, de procedure van artikel 17 in, ten einde te doen beslissen of de beoogde maatregelen, zo nodig na passende wijzigingen, kunnen worden uitgevoerd.

Artikel 17

1. In de gevallen waarin wordt verwezen naar de in dit artikel omschreven procedure wordt deze procedure bij het Permanent Comité voor levensmiddelen, hierna te noemen het „Comité”, ingeleid door de Voorzitter, hetzij op diens initiatief, hetzij op verzoek van een Vertegenwoordiger van een Lid-Staat.

2. De Vertegenwoordiger van de Commissie legt aan het Comité een ontwerp voor van te nemen maatregelen. Het Comité brengt over dit ontwerp advies uit binnen een termijn die de Voorzitter kan bepalen naargelang van de urgentie van het betrokken vraagstuk. Het spreekt zich uit met een meerderheid van eenenveertig stemmen, waarbij de stemmen van de Lid-Staten worden gewogen overeenkomstig

het bepaalde in artikel 148, lid 2, van het Verdrag. De Voorzitter neemt geen deel aan de stemming.

3. a) De Commissie stelt de beoogde maatregelen vast wanneer zij in overeenstemming zijn met het advies van het Comité.
- b) Wanneer de beoogde maatregelen niet in overeenstemming zijn met het advies van het Comité of bij gebreke van een advies, doet de Commissie onverwijld een voorstel aan de Raad betreffende de vast te stellen maatregelen. De Raad besluit met gekwalificeerde meerderheid van stemmen.
- c) Indien na verloop van een termijn van drie maanden, te rekenen vanaf de indiening van het voorstel bij de Raad, deze geen besluit heeft genomen, worden de voorgestelde maatregelen door de Commissie vastgesteld.

Artikel 18

Artikel 17 is van toepassing gedurende een periode van achttien maanden met ingang van de datum waarop de procedure uit hoofde van artikel 17 voor de eerste maal bij het Comité is ingeleid.

Artikel 19

Indien blijkt dat overgangsmaatregelen noodzakelijk zijn om de toepassing van deze richtlijn te vergemakkelijken, worden zij volgens de procedure van artikel 17 vastgesteld.

Artikel 20

Deze richtlijn laat de communautaire voorschriften inzake de etikettering en de presentatie van bepaalde levensmiddelen, die op het tijdstip van de kennisgeving van de richtlijn reeds waren uitgevaardigd, onverlet.

De wijzigingen die nodig zijn voor de aanpassing van deze voorschriften aan de in deze richtlijn opgenomen bepalingen worden vastgesteld volgens de procedure die op elk van de betrokken voorschriften van toepassing is.

Artikel 21

Deze richtlijn is niet van toepassing op produkten die bestemd zijn om te worden uitgevoerd uit de Gemeenschap.

Artikel 22

1. De Lid-Staten wijzigen zo nodig hun wetgeving ten einde aan de bepalingen van deze richtlijn te voldoen en stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis; de aldus gewijzigde wetgeving wordt zodanig toegepast dat

- de handel in produkten die aan de bepalingen van deze richtlijn voldoen, uiterlijk twee jaar na kennisgeving daarvan wordt toegestaan,
- de handel in produkten die niet aan de bepalingen van deze richtlijn voldoen, vier jaar na kennisgeving daarvan wordt verboden.

2. De Lid-Staten kunnen evenwel

- a) de in lid 1, tweede streepje, vastgestelde termijn voor bepaalde levensmiddelen verkorten,
- b) de in lid 1, tweede streepje, vastgestelde termijn voor bepaalde lang houdbare levensmiddelen verlengen,
- c) onverminderd het bepaalde in artikel 23, lid 1, sub b), eerste streepje, voor levensmiddelen waarvan de minimale houdbaarheid meer dan 12 maanden bedraagt, de lid 1, tweede streepje, vastgestelde termijn wat betreft de verplichting om de datum van minimale houdbaarheid te vermelden, op zes jaar brengen.

3. In het geval vermeld

- a) in lid 2, punt a), is de procedure van artikel 16, punt 2, van toepassing op de eventuele nationale voorschriften,
- b) in lid 2, punten b) en c), delen de Lid-Staten aan de Commissie en aan de andere Lid-Staten alle op grond van deze punten getroffen maatregelen mede.

4. De Lid-Staten dragen er voorts zorg voor dat aan de Commissie de tekst wordt medegedeeld van de belangrijkste bepalingen van nationaal recht die zij op het door deze richtlijn bestreken gebied aannemen.

Artikel 23

1. In afwijking van artikel 22, lid 1, tweede streepje, kunnen de Lid-Staten de toepassing niet verplicht stellen van de bepalingen welke betrekking hebben op

- a) de in artikel 6, lid 5, sub b), tweede streepje, voorgeschreven vermelding van de specifieke naam of het EEG-nummer van de ingrediënten behorend tot één van de categorieën bedoeld in bijlage II;

b) de in artikel 9 voorgeschreven vermelding van de datum van minimale houdbaarheid in het geval van:

- levensmiddelen waarvan de minimale houdbaarheid meer dan 18 maanden bedraagt,
- diepgevroren levensmiddelen,
- consumptie-ijs,
- kauwgom en soortgelijke produkten om te kauwen,
- gefermenteerde kaassoorten welke geheel of gedeeltelijk in hun voorverpakking moeten rijpen;

c) de in bijlage I bedoelde vermeldingen welke de aanduiding „olie” of de aanduiding „vet” moeten aanvullen.

2. Onverminderd de in artikel 22 bedoelde kennisgeving, stellen de Lid-Staten de Commissie en de andere Lid-Staten in kennis van alle op grond van lid 1 getroffen maatregelen.

3. Na afloop van een termijn van vijf jaar, te rekenen vanaf de kennisgeving van deze richtlijn, neemt de Raad volgens de procedure van artikel 100 van het Verdrag, een besluit over de gemeenschappelijke regeling die geldt voor de in lid 1 bedoelde gevallen.

Artikel 24

Deze richtlijn is eveneens van toepassing op de Franse overzeese departementen.

Artikel 25

Deze richtlijn is niet van toepassing op levensmiddelen die in Groenland in de handel worden gebracht en bestemd zijn voor lokale consumptie.

Artikel 26

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Brussel, 18 december 1978.

Voor de Raad

De Voorzitter

J. ERTL

BIJLAGE I

Categorieën ingrediënten waarvoor in plaats van de naam de categorie mag worden aangegeven

<i>Definitie</i>	<i>Aanduiding</i>
Andere geraffineerde oliën dan olijfolie	<p>„Olie”, nader omschreven met</p> <ul style="list-style-type: none"> — hetzij de aanduiding „plantaardig” of „dierlijk”, naar gelang van het geval — hetzij de aanduiding van de specifieke plantaardige of dierlijke oorsprong. <p>De aanduiding „gehard” moet worden toegevoegd aan de vermelding van een geharde olie wanneer de plantaardige oorsprong of de specifieke plantaardige of dierlijke oorsprong is aangegeven.</p> <p>De Lid-Staten kunnen evenwel in beide gevallen stringentere eisen stellen indien het gaat om levensmiddelen waarvan oliën en vetten het hoofdbestanddeel vormen, gemulgeerde sausen of bereidingen met olie als opgietsvloeistof; in dit geval is de procedure van artikel 16 van toepassing.</p>
Geraffineerde vetten	<p>„Vet”, nader omschreven met</p> <ul style="list-style-type: none"> — hetzij de aanduiding „plantaardig” of „dierlijk”, naar gelang van het geval, — hetzij de aanduiding van de specifieke plantaardige of dierlijke oorsprong. <p>De Lid-Staten kunnen evenwel in beide gevallen stringentere eisen stellen, indien het gaat om levensmiddelen waarvan vetten het hoofdbestanddeel vormen of geëmulgeerde sausen; in dit geval is de procedure van artikel 16 van toepassing.</p>
Mengsels van meel van twee of meer graansoorten	„Meel”, gevolgd door de vermelding van de graansoorten waarvan het afkomstig is, in dalende volgorde van hun gewichtsaandeel
Natuurlijk zetmeel en langs fysische of enzymatische weg gemodificeerd zetmeel	Zetmeel
Alle soorten vis wanneer die vis een ingrediënt vormt van een ander levensmiddel, tenzij de naam en de presentatie van dit levensmiddel duidt op een speciale vissoort	Vis
Alle soorten pluimveevlees wanneer dit vlees een ingrediënt vormt van een ander levensmiddel, tenzij de naam en de presentatie van dit levensmiddel duidt op een speciaal soort pluimveevlees	Pluimveevlees
Alle soorten kaas wanneer de kaas of een mengsel van kaassoorten een ingrediënt vormt van een ander levensmiddel, tenzij de naam en de presentatie van dit levensmiddel duidt op een speciale kaassoort	Kaas

<i>Definitie</i>	<i>Aanduiding</i>
Alle specerijen en de extracten daarvan die niet meer dan 2 % van het gewicht van het levensmiddel uitmaken	Specerij(en) of mengsel van specerijen
Alle kruiden of delen daarvan die niet meer dan 2 % van het gewicht van het levensmiddel uitmaken	Kruid(en) of mengsel van kruiden
Alle soorten gomprenparaten die voor de bereiding van gom als basis voor kauwgom worden gebruikt	Gom
Alle soorten paneermeel	Paneermeel
Alle categorieën saccharose	Suiker
Dextroseanhydraat of monohydraat	Dextrose
Alle soorten caseïnaten	Caseïnaten
Cacaopersboter, cacaozingboter of geraffineerde cacaoboter	Cacaoboter
Alle soorten geconfijte vruchten die niet meer dan 10 % van het gewicht van het levensmiddel uitmaken	Geconfijte vruchten

BIJLAGE II

Categorieën ingrediënten die met de naam van de categorie moeten worden vermeld, gevolgd door hun specifieke benamingen of het EEG-nummer

Kleurstof
Conserveermiddel
Antioxydant
Emulgator
Verdikkingsmiddel
Geleermiddel
Stabilisator
Smaakversterker
Voedingszuur
Zuurteregelaar
Anti-klontermiddel
Gemodificeerd zetmeel ⁽¹⁾
Kunstmatige zoetstof
Rijsmiddel
Anti-schuimmiddel
Glansmiddel
Smeltzout ⁽²⁾
Meelverbeteraar.

⁽¹⁾ De vermelding van de specifieke naam of het EEG-nummer is niet vereist.

⁽²⁾ Uitsluitend voor smeltpaas en produkten op basis van smeltpaas.